

## ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИ И НЕПЪЛНОЛЕТНИ ЛИЦА В ОБЛАСТ ВАРНА ПРЕЗ 2019 ГОДИНА

**Малолетни и непълнолетни лица, водени, заведени и снети от отчет в детските педагогически стаи (ДПС) за извършени от тях противообществени прояви и престъпления**

През 2019 г. на отчет<sup>1</sup> в детските педагогически стаи в област Варна са водени 583 малолетни и непълнолетни лица за извършени от тях противообществени прояви и престъпления. В сравнение с 2018 г. броят им намалява с 58, или с 9.0%.

Основните характеристики на водените на отчет в ДПС лица са следните:

- непълнолетни (на възраст от 14 до 17 г.) - 81.5%;
- малолетни (8 - 13 г.) - 18.5%;
- момчета - 467 (80.1%);
- учащи - 494 лица (84.7%);
- в криминогенна среда живеят 182 малолетни и непълнолетни, или 31.2%.

Броят на заведените на отчет<sup>2</sup> в ДПС в област Варна през 2019 г. малолетни и непълнолетни е 200, или 34.3% от всички водени на отчет лица, като 76.5% от тях са непълнолетни. В сравнение с 2018 г. броят на новозаведените намалява с 8.7%.

През 2019 г. снети от отчет в ДПС са 191 малолетни и непълнолетни лица, или 32.8% от водените на отчет през годината. Причините за това са:

- поправка на поведението - 119 лица (62.3%);
- навършване на 18-годишна възраст - 69 лица (36.1%);
- други основания - 3 лица (1.6%).

### Противообществени прояви

За извършени противообществени прояви в област Варна през 2019 г. през ДПС са преминали 327 малолетни и непълнолетни. От тях момчетата са 198, или 60.6%, а момичетата - 129 (39.4%). В сравнение с 2018 г. броят на преминалите през ДПС за извършени противообществени прояви се увеличава с 96 лица (41.6%).

В структурата на противообществените прояви по видове най-голям е дялът на преминалите през ДПС за:

- „бягство от дома (от вкъщи), от специализирана институция или от социална услуга от резидентен тип“ - 180 лица, или 55.0%;
- „употреба на психоактивни вещества“ - 40 лица, или 12.2%;

<sup>1</sup> Съгласно чл. 26, ал. 1 от Правилника за детските педагогически стаи малолетните и непълнолетните се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

<sup>2</sup> Включват се всички малолетни и непълнолетни, които са били новозаведени на отчет в ДПС през календарната година.

- „непристойно и/или хулиганско поведение на обществено място“ - 32 лица, или 9.8%. Сред другите обществено значими противообществени прояви, извършвани от малолетни и непълнолетни през годината са:

- „проява на насилие и агресия“ - 8.6% (28 лица);
- „повреждане на обществена и/или частна собственост“ - 8.0% (26 лица).

### Извършени престъпления

През 2019 г. броят на малолетните и непълнолетните лица, водени на отчет в ДПС за извършени престъпления в област Варна, е 283 и в сравнение с 2018 г. нараства с 2.2%.

Кражбите на имущество са най-разпространените престъпления, извършвани от лицата на възраст 8 - 17 години. Извършители на кражби са 131 лица, или 46.3% от всички лица, водени на отчет в ДПС за извършени престъпления. Най-висок е дялът на извършителите на кражби от магазини или други търговски обекти - 28.2% (37 лица), на кражби от домовете - 13.0% (17 лица), на взломни кражби - 11.5% (15 лица).

### Малолетни и непълнолетни, пострадали от престъпления

През 2019 г. пострадали от престъпления в област Варна са 76 деца, от които 35, или 46.1%, са момичета. Малолетни са 23 лица (30.3%), а непълнолетни - 53 (69.7%).

Най-голям е броят и съответно относителният дял на малолетните и непълнолетните, пострадали от кражби на имущество - 41 лица (53.9%). Следват пострадалите от нанесени телесни повреди - 16 лица (21.1%), от грабежи - 5 лица (6.6%) и склоняване и принуждаване към проституция или към хомосексуални услуги - 4 лица (5.3%).

### Дейност на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните

През 2019 г. местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните в област Варна са **образували** 255 възпитателни дела, от които 237 (92.9%) по предложение на органите на прокуратурата. Броят на **решените дела** през годината е 246, като от тях в срок до един месец са решени 172 дела, или 69.9%. **Прекратени** на различни основания са 15 дела (5.9% от образуваните възпитателни дела). В края на 2019 г. 8 дела, или 3.1% от образуваните, са останали несвършени.

През 2019 г. местните комисии са наложили 439 **възпитателни мерки** в съответствие с **чл. 13, ал. 1 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните** на 302 лица на възраст от 8 до 17 години за извършените от тях 323 общественоопасни деяния<sup>1</sup>.

Най-често налаганите възпитателни мерки са:

- „предупреждение“ - в 156 случая (35.5%);
- „поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател“ - в 118 случая (26.9%);
- „задължаване да участва в консултации, обучения и програми“ - в 80 случая (18.2%).

Основните характеристики на малолетните и непълнолетните с наложени възпитателни мерки са следните:

- малолетни са 92 лица (30.5%), а непълнолетни - 210 (69.5%).
- момчетата са 249 (82.5%), а момичетата - 53 (17.5%).
- 176 лица (58.3%) са с основно образование, а 97 (32.1%) - с начално.

През 2019 г. 253 деца са преминали през съществуващите на територията на областта консултативни кабинети към местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните. Организиран са 67 тематични кампании за превенция, в които са обхванати 5 171 лица. През 2019 г. е осъществявана превантивна възпитателна дейност с 51 деца, живеещи в криминогенна или конфликтна среда, а обществените възпитатели са работили с 311 малолетни и непълнолетни.

<sup>1</sup> Общественоопасните деяния включват извършените от лицата противообществени прояви, престъпления и административни нарушения.

## Методологични бележки

Статистическите данни за противообществените прояви на малолетните и непълнолетните лица са разработени на базата на годишни данни, получавани от местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

**Обект на наблюдението** е дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

**Единици на наблюдение** са малолетните и непълнолетните, извършители на противообществени прояви и престъпления.

**Противообществената проява** е деяние, което е общественоопасно и противоправно или противоречи на морала и добрите нрави. На извършителите на противообществени прояви се налагат възпитателни мерки съгласно Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

**Детските педагогически стаи (ДПС)** са специализирани заведения, които участват в превенцията на престъпността и противообществените прояви, извършени от малолетните и непълнолетните.

**В броя на водените на отчет в детските педагогически стаи** през годината се включват всички малолетни и непълнолетни, извършили престъпления и/или противообществени прояви; осъдени за престъпления от общ характер; освободени от поправителните домове (ПД), възпитателните училища интернати (ВУИ) и от социално-педагогическите интернати (СПИ). Малолетните и непълнолетните се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

**В броя на заведените на отчет в ДПС през годината** се включват всички малолетни и непълнолетни, които са били новозаведени на отчет в ДПС през годината за извършени престъпления и/или противообществени прояви; осъдени за престъпления от общ характер; освободени от ПД, ВУИ и СПИ.

**В броя на преминалите през ДПС** се включват всички малолетни и непълнолетни лица, които са извършили незначителни деяния, за които еднократната намеса на полицейски органи е била достатъчна и няма основания за тяхното завеждане на отчет в ДПС.

Допълнителна информация относно методологията и данните от наблюдението за дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е публикувана на сайта на НСИ - <http://www.nsi.bg>.